

GLEMMER DU

TÅRNBY KOMMUNES LOKALHISTORISKE TIDSSKRIFT

MARTS/APRIL

FASTELAVN SET FRA SIDELINJEN Fra 1980erne til 2010erne

NUMMER 2 - 2023

Forsidefoto: Forskellige udgaver af fastelavnsridning er med til at holde traditionen i live – på hele øen. Det er levende kulturhistorie, der har eksisteret i mange hundrede år. Den er blevet fornyet og forandret – i det små mange gange. Fra venstre ses fastelavn som det foregik i Tømmerup 2019 og i midten i Ullerup 2010. Det første er privateje.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalkarkiv, B5333

*Besøg vores
nye hjemmeside*

Hvis du vil vide mere

Tjek arkivets del af bibliotekets hjemmeside på "lokalarkiv.taarnby.dk"

Copyright

Ophavsretten på billederne og illustrationerne tilhører Tårnby Stads- og Lokalkarkiv, en anden institution eller en professionel fotograf. Fotografierne må ikke bruges i andre sammenhænge uden tilladelse. Har du brug for et billede eller en illustration, kan du henvende dig til Tårnby Stads- og Lokalkarkiv.

For enkelte billeder har det været umuligt at finde frem til den retmæssige ophavsretsindehaver. Dersom Tårnby Stads- og Lokalkarkiv krænker ophavsretten, er det ufrivilligt og utilsigtet. Såfremt du mener, der er materiale, der tilhører dig, bedes du derfor kontakte arkiv.hb@taarnby.dk

Tidsskriftet Glemmer Du er udgivet af:

© Tårnby Kommunebiblioteker, Stads- og Lokalkarkivet

ISSN 1397-5412

Tidsskriftet GLEMMER DU

Tekst: Anja Pultz

Redaktion: Lone Palm Larsen

Layout: Susan Thrane Lund

Før alt går i gang en fastelavnssøndag i Dragør, hvor Anja og Carsten fra Tømmerup hjælper til i Havfruehuset. Så selvom man er fra Tømmerup, kan man godt være til toneslagning Dragør. Fotograferet den 3. marts 2019. **Foto:** Privateje - beskåret

FASTELAVN SET FRA SIDELINJEN Fra 1980erne til 2010erne

Fastelavnsridning kan have mange vinkler – her ses traditionen fra ikke-rytteren og familiens side, fra udgaverne i Sundby og Dragør samt fra hesteholderen og værtindens synspunkt. Da Carsten og Anja flyttede til Tømmerup, nåede de kun at være med et år, så blev fastelavnsridning til hest nedlagt. Så søgte de andre græsgange.

Nogle ryttere rider med i Dragør om søndagen, i Store Magleby om mandagen og i Ullerup om onsdagen. Mange har da også familie eller rødder over hele Amager, så det er naturligt nok. Selvom det ikke har været sådan før i tiden, er det en af mange måder at holde traditionen i live på hele øen.

Som en levende tradition, så kommer nyt til og andet forsvinder.

Musikken blev kørt rundt i hestevogn til de forskellige stop på fastelavnstruten. På vognen sidder Kurt Køppen og Svend Hansen ved fastelavn i Ullerup – foruden ses Knud Svendsen. Fotograferet på det der i gamle dag blev kaldt Aske Onsdag – dvs. den 15. februar 1961.
Foto: Tårnby Stads- og Lokalarxiv, B10302 - beskåret

VÆDDEMÅL

Min mand – dengang forlovede – startede med fastelavnssridning på grund af et væddemål i 1982 eller 1983. Han mente, at han ville komme på forsiden af Amager Bladet, hvis han blev tøndekonge i Sundby, hvilket jeg afviste. Vi væddede en middag. Han kørte på det tidspunkt studenter i hestevogn, men havde ellers ikke noget med heste at gøre. Vi boede dengang i Sundby.

Det var til fastelavnssridningen i 1984. Han måtte så finde en hest, hvilket lykkedes i Ullerup. Han måtte selv ride hesten fra Ullerup tidligt om morgenen og hele dagen i optøget i Sundby, og derefter sent om aftenen retur til Ullerup. Det blev en meget lang dag.

Der var dengang i Sundby ingen traditioner for at mødes efter tøndeslagning – jo måske på et værtshus bagefter.

Min mand slog i øvrigt tønden ned, men kom ikke på forsiden. Dog var der et foto inde i avisen. Den tidligere overborgmester Egon Weidekamp var mere interessant. Han skulle nemlig slå første slag siddende på en hest, og det gik galt – han faldt af.

Min mand fik sin middag ude i byen, da han trods alt blev tøndekonge.

UDSTYRET

Jeg husker ikke helt, hvor lang tid før han fik den tanke, men han måtte få syet udstyr og bestille håndsuede ridestøvler et sted i Greve. Men hvor skaffer man en høj hat fra? Det var før Den Blå Avis for alvor var startet, og det var længe før, internettet var noget, alle havde adgang til. Vi søgte tillige i Sverige, hvor vi ofte kommer, men de var ikke store nok. Til sidst lykkedes det med venners hjælp.

PUNCH OG SPEGEPØLSE

Det var også første gang for mig at skulle servere punch, så måtte forhøre mig om blandingsforhold. Min svigermor insisterede på, at der også skul-

Hvert år siden 1986, hvor Anja og Carsten var flyttet til Tømmerup året før, har de haft besøg af drengene, som cykler rundt til fastelavn. De er sidste sted inden tøndeslagning i Tømmerupstræde. Dreng-ene får slikposer og noget varmt at drikke – som regel kakao eller varm solbærdrik – hvert sted de besøger. De voksne får punch. Fotograferet den 10. marts 2019. **Foto:** Privateje - beskåret

le citron i, så det kom der det første år. Optoget kom ind i vores lukkede gade, Hannovergade. Vi måtte ned fra 3. sal med termokander – eller måske gryden med punchen i.

Jeg havde ikke forberedt noget mad eller sammenkomst, men husker, at jeg smurte spegepølse-madder til nogle bekendtes børn, som ville overvære det. Det var ikke nogen, jeg havde inviteret. Det var allerførste fastelavnsridning for os.

SKJORTEN

Ofte involverer det også resten af familien, når der skal rides fastelavn. Og forberedelserne starter længe før fastelavn.

Tøjet skal ordnes, skal der sys ny skjorte. Hvad med vesten, passer den stadig og mangler der knapper? Skjorten stives og stryges. Her er min opskrift på stivelse af skjorte. To spiseskefulde kartoffelmel udrøres i to deciliter koldt vand. Overhældes med to liter spilkogende vand, så stivelsen forklistrer og bliver klar. Skjorten puttes i og ligger i blød eventuelt natten over. Nogle bruger stivesspray, som kan købes hos materialister – måske det er nemmere?

Senere fik min mand endnu en skjorte med flip. Den nye skjorte havde broderet initialer – så var det nemmere for ”skjortedamen” at holde styr på alle skjorterne. Hun havde ofte 8-10 skjorter, som hun ordnede, dvs. altså stivede og strøg for et symbolsk beløb. Da hun også havde syet dem, lignende de jo hinanden. ”Skjortedamen” har en datter, der stadig deltager i fastelavnsridning i Dragør.

Da Carsten fra Tømmerup ikke længere red til fastelavn, blev det flotte udstyr brugt til oppyntning i Havfruehuset i Dragør. Her er seletøjet, to veste og støvler samt den høje hat fra dengang Carsten deltog – det har været brugt i Sundby, Tømmerup og Dragør. Andre har udlånt andre ting. **Foto:** Privateje - beskåret

VESTEN OG URET

Min mor broderede forstykkerne på den skræddersyede vest med blank ryg og tilhørende hattebånd. Vesten blev nogle år lånt til andre ryttere om mandagen – nye ryttere, der måske lige skulle prøve – før der blev investeret i det omfattende udstyr. Denne vest blev senere erstattet af en ny, som fik fine sølvknapper lavet af sølvsmiden Barbara Maria i Dragør. Det var en gave fra min mands mor. Da min morfar døde, arvede jeg et sølvur. Min morfar var smed og havde i sine unge dage lavet hestesko og skoet heste. Det fik en forsølvet kæde, og så kunne det sidde i den ene lomme, selvom det ikke længere virkede. Det komplementerede tøjet.

SELETØJET

Til fastelavnsridning er seletøjet særlig flot. Snogetøjet, som også kaldes snekketøjet, blev efterset og pudset, oftest i hyggeligt selskab med andre. Der skal skaffes snekker, hvis ikke det blev sendt til reparation hos en saddelmager eller lignende. De blev syet på med en sort begråd med en lædernål. Det er en trekantet nål, som samtidig skærer det forstukne hul lidt større.

Snogetøjet købte min mand sammen med en anden rytter, som aldrig blev fastelavnsrytter. Det var brugt, og kostede vist 10.000 kr. Senere blev det dog kun min mands.

TØNDESTOKKEN

Der skal også investeres i en tøndestok. De blev drejet af drejeren i Store Magleby og malet. Der var forskellige størrelser afhængig af rytterens størrelse – det var ikke så meget kønsbestemt. Så drejeren havde altid travlt før fastelavn.

Når tøndestokkene efter tøndeslagningen blev samlet sammen, kunne det være svært at få den rigtige stok tilbage, så en farvet snor eller initialer på stokken var altid en god idé. Ofte blev tøndestokkene afleveret til ”tøndestyreren”, det er ham, der sørger for at hejse den op og ned, så tøndepasser i højden til den hest og rytter, som skal slå til tøndepasser. Afleveringen blev tøndestyreren, fordi rytterne ikke altid lige kunne finde familien i menneskemængderne.

HESTEN

Måske skal der også lejes en hest. Det var nok ikke en lokal hest, da de jo allerede var lånt eller lejet ud til fastelavn lørdag, søndag, mandag og onsdag. Så ofte kom den lejede hest til Amager en månedstid før fastelavn, så hest og rytter – nogle gange ryttere – kunne vænne sig til hinanden. Som regel delte flere ryttere hest, med mindre de skulle ride samme dag.

En sådan lejehest, oftest fra en hestehandler, kunne du jo ikke vide, om den var trafikikker og kunne gå i optog. Det var også uvist, hvordan hesten reagerer på musik og de mange mennesker. Nogle heste kan blive bange for en flagrende pose. Og til fastelavn er der jo masser af flag, der

Tøndestokke, oplukker som tøndestok og en meget lille nål med en tøndestok, som et æresmedlem har skænket. Hesteko, kaffekande og et gammelt strygejern – alt sammen ting med relation til fastelavn. Med små skilte, som ligner en gås fra Andeby som Dragør nogle gange kaldes. Her står ejerens navn på den enkelte ting. **Foto:** Privateje - beskåret

Vinduet bliver pyntet med hest, udstyret til hesten – kaldet en top, fastelavnsskøller og en del af en fastelavnstønde – en bemalet træstav kan ses helt til venstre. Der er mange forberedelser op til fastelavn. Vinduet er fotograferet natten mellem lørdag og fastelavnssøndag den 11. februar 2018 – klokken 00:11.

Foto: Privateje

flagrer. Hesten skal i perioden frem til og med fastelavn opstaldes – og helst lokalt. Det koster jo også.

HESTEHOLDER

Min mand havde ikke hest, så han var heldig i mange år at kunne låne en hest om søndagen, oftest mod så at være hesteholder både mandag og onsdag. Dermed skulle han holde fri fra arbejde de dage. Da han skulle til at leje, lavede han en aftale med en anden rytter. Min mand sørgede for at motionere og passe hesten, den anden rytter betalte så lejen, opstaldning og hestesko.

Der skal findes en hesteholder, hvis ikke man har en fast aftale. Som regel er det ikke noget problem, mange vil gerne være med. Vores betaling til hesteholderen var deltagelse i det efterfølgende bøfgilde.

PPP

Der skal tillige arrangeres transport af hesten. Hvis der er flere heste, skal det helst være fra samme stald, da transporten ofte skal køre mange gange – og det helst skal gå problemfrit.

Er der frost og megen sne, skal hestene have mordax – en slags skridsikker søm, der skrues fast under hesteskoen. Så skal smeden på arbejde, inden der kan rides.

Træningsturene starter som regel søndagen efter jul, og det varer frem til fastelavn. Det betyder foruden tilvænningen også, at heste og ikke mindst ryttere kan komme i form. Der rides fra de forskellige stalde i Ullerup og Store Magleby oftest en tur rundt i Dragør, hvor de kan være heldige at blive budt på punch.

Træningstiden byder på megen punch, pilsner og pizza, så det kalder vi PPP.

Tøndeslagningen foregår på cykel i Tømmerup for drengenes vedkommende.

Alt hvad de voksne gør til fastelavn til hest kopierer drengene på cykel. Pyntning af cyklen med flotte farver, udstyret med høj hat, vest og hvid skjorte, optoget og de mange besøg i landsbyen, hvor der serveres ”børnepunch”.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalkar-kiv, B5165 - beskåret

STEMT IND

Der holdes generalforsamling senest en måned før fastelavn, og altid på en fredag. Her kan nye ryttere blive stemt ind i fastelavnsridningen. Nogle gange er der plads i optoget, andre år må de nye stå på venteliste. Har en rytter deltaget i flere år og måske haft en pause, så har denne rytter fortrinsret til en plads frem for en helt ny.

Der må være højst være 28 ryttere i et optog, det bestemmer politivedtægter, så derfor kan der være venteliste.

RUTEN

Til generalforsamlingen meddeler man også, hvor man vil give punch, så ruten kan tilrettelægges med navn på rytteren, adressen og tidspunkt. Tidligere medlemmer vil også gerne beværte og ikke mindst have besøg

Fastelavn det sidste år, der blev holdt fastelavnsridning i Tømmerup. Det var mandag den 10. februar 1986. Yderst til venstre ses Ole Køppen, Flemming Andersen, Christian Andersen – også kaldet Kalve Christian, Frede Hjeds og yderst til højre er det Carsten Pultz. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalkarkiv, B10295 - beskåret

af rytterne, gamle minder vækkes til live, så de kan også komme på listen. Og plejehjemmet Enggården skal da også altid have et visit. Nogle år planlægges der en sangaften inden fastelavn, hvor alle de gamle traditionelle sange genopfriskes. Rytterne har jo ikke sanghæfter med på turen, så derfor skal de helst kunne dem bare nogenlunde – især de nyankomne.

Fastelavnsforeningerne sørger også for polititilladelser, vagttilkald af en smed, hvis en hest taber en hestesko på turen. Der kan være brug for at tænke på alle eventualiteter.

I TØMMERUP

I 1985 flyttede vi til Tømmerup. Og min mand blev i 1986 valgt ind i Fastelavnsklubben Enigheden, og han deltog i den sidste ridning i Tømmerup. Det foregik samme dag som Store Magleby – om mandagen. Efterhånden som der blev færre til at ride, blev det sværere at få nok ryttere til begge steder. Det var lettere at få ryttere nok, når det ikke var samme dag, så var der nogen, der deltog i mere end ét fastelavnsoptog.

Der skal være mindst 12 i optøget for at få en tilladelse. I 1986 var min mand nummer 12. Vi havde inviteret familien til den traditionelle middag med forloren skildpadde, som dog blev leveret af Irma. Jeg tror ikke, min mand deltog i aftenens bal på Tømmerup Kro. Vi gjorde ikke helt så meget ud af det. Pengene var små, vi var lige flyttet ind i huset.

Det ene år, hvor Carsten kunne ride i Tømmerup, blev nogle venner inviteret foruden Carstens forældre og Anjas forældre samt en nevø, som et år deltog i cykelfastelavn i Tømmerup og slog tønden ned. Til middagen i 1986, hvor der spises forloren skildpadde. **Foto:** Privateje - beskåret

I SUNDBY

Året efter – altså i 1987 – vendte min mand sent fredag aften hjem fra Grønland efter en længere arbejdsperiode der. Han skulle deltage i fastelavn i Sundby næste dag. Jeg skulle så have alt klart til lørdag morgen. Hesten havde han dog selv sørget for. Velkommen hjem, sov godt og god tur i morgen. Det var sidste år han deltog i Sundby, da han i 1988 blev stemt ind i Dragør. Det fik vi at vide, mens vi var på skiferie i Alperne, så der skulle arrangeres hest, da vi kom hjem. Resten af udstyret havde han da heldigvis.

MANKE OG MAVE

Dagen inden flettes hestens man – også kaldet manke – med blomster, hvilket kan tage flere timer. Tidligt fastelavnssøndag skal det hele efterses. Halen flettes først her, da den ellers har skidt på pynten, og så skal det hele bindes op og forfra. Der bindes sløjfer for at gøre hesten ekstra flot.

Andre forberedelser angår maven. Rytterne får sig oftest et solidt måltid – måske en bøf for at lægge bunden. Andre drikker piskefløde. Det er meget rompunch, som skal indtages de næste mange timer. Det går ikke på en tom mave.

Efter hesten er pyntet, er det rytterens tur. Der skal klædes om. Termotøj, ulden trøje under den stivede skjorte. Ellers ridebukser som er sømløse, så inderlårerne ikke bliver generet, så man skal tænke sig om, hvad der kommer under, så det ikke gnaver. Det er en lang dag til hest, så den skal helst være så behagelig som muligt.

Så er der den broderede vest nogle med ægte sølvknapper lavet til lejligheden, hvid butterfly og hvide handsker – mest for at holde fingrene frostfrie samt ikke at forglemme den høje hat. Mange ryttere har listen med puncheruten gemt under hattebåndet, så de kan se, hvem de skal synge for næste sted.

Sådan er der små tricks, som er rare at vide, når der skal deltages i fastelavnssridning. Ting som de mange beskuere til det festlige optog intet ved om.

Havfruehuset med inviterede gæster fastelavns søndag den 27. februar 2022. At deltage i Dragørs fastelavnsridning blev den måde, Carsten og Anja stadigvæk deltog i fastelavn – også efter at Carsten ikke var rytter længere og længe efter fastelavnsridning i Tømmerup blev nedlagt. Gæsterne kommer fra hele Amager og længere væk. **Foto:** Privateje - beskåret

SIDELINJEN

Mange gange har jeg kørt otte gange frem og tilbage en sådan søndag med fastelavnsridning i Dragør. Først skal jeg bringe ryttere til stalden for at klargøre hesten, og så hente dem igen, så de kan komme hjem for at skifte til stadstøjet. Tilbage til stalden for at sørge for de kommer af-

sted og ikke har glemt noget. Det hele gentager sig så om aftenen, hvor de skal bringes hjem.

Når optoget er sendt afsted, så hjem for at lufte hundene og hejse flaget hjemme i Tømmerup. Så til Dragør for at sende rytterne godt afsted fra Elisenborg. Er ryttere og heste nu også velkommet? Har de huske at betale startpenge? Har hesteholderen fået dækkener til hesten og proviant? Så går starten kl. 9.30 og rytterne tager ud på ruten. Også fra sidelinjen er der nok at gøre, så det hele kan køre som planlagt.

Termokander fyldt med punch og bakker med glas er gjort klar til fastelavnsryttere og musikerne kommer forbi den 26. februar 2017. Billedet er fotograferet klokken 14:16, lige før de kommer ridende for at give en skålsang for værtparret. Uanset om rytterne skal til Ullerup, Dragør eller Store Magleby, så er der travlhed for at gøre fastelavnsridningen festlig. **Foto:** Privateje

KLAR TIL BESØG

Så kører jeg hjem til mine forældre i Dragør, hvor min mand og jeg gav punch. Der var alt for langt for rytterne at ride helt til Tømmerup. Også her pyntes op, jeg sætter gerne små flag ud, og så gøre klar til ryttere og gæster. Jeg skulle sikre mig, at der ikke holdt biler foran mine forældres hus, fordi her skal ryttere og musikvogn jo være.

Vi var oftest på ruten om formiddagen, så der skulle laves punch med det samme. Den store suppegyrde var fundet frem, termokanderne skol-det. Romflaskerne stod klar, vandet var oftest afmålt og det samme med sukkerknalderne – ikke at forglemme at tilsmage den. Opskriften, vi bruger, er med en flaske mørk rom gerne på 60% alkohol, dertil to flasker vand og seks sukkerknalder. Der blev lavet mange liter punch.

Det opmålte vand koges med tilsvarende sukker, når vandet er i kog og sukkeret smeltet, skrues der ned, rommen tilsættes. Det må endelig ikke koge! Det hele fyldes på termokan-der, så er det nemt at skæn-ke. Og processen fortsæt-ter. Der skal jo også gives punch til gæsterne.

De tomme romflasker er et tydeligt bevis på, hvor meget punch der bliver uddelt på en fastelavnssøndag til rytterne og gæster. Her er det arbejdet med punchen den 23. februar 2020, der er fotograferet. Foto: Privateje - beskåret

PLANLAGT HEKTISK

Der er et omtrentligt tidspunkt for, hvornår rytterne kommer. Omkring kl. 10.50 kom de gerne hos mine forældre, hvor min mand gav punch. Vi var heldige, fordi der også blev skålet for min veninde, som også var fastelavnsrytter, derfor blev rytterne her længe – omtrent 15-20 min.

Der blev altid sendt en eller flere hesteholdere i forvejen, så punchen kunne være klar næste sted. Der er nemlig ikke afsat mere end 10 minutter pr. besøg, dog afhængig af hvor mange der skal skåles for.

For at det skal gå glat med besøget, skal det være aftalt, hvilke gæster der hjælper til med serveringen af punchen, hvem sørger for lidt til musikvognen osv. Det kan godt blive lidt hektisk.

Allerede her hos mine forældre kunne der var lang kø til toilettet af ryttere, som var tissetrængende. Det tog jo tid at få de mange lag tøj af og på. Flere havde også seler på under vesten for at holde lidt sammen på alt tøjet.

Ingen fastelavnsrytter kan leve af punch alene, der skal mere til. Ullerups fastelavnsryttere omkring kaffebordet med punch i de små glas. Inden da har rytterne

OPRYDNING OG HYGGE

Når fastelavnsrytterne så er væk, skal der ryddes op inde som udenfor. Der skal fjernes hestepærer og samles glas ind – vi bruger nemlig ingen plastik. Så er det dejligt med hjælpende hænder i køkkenet. Også alle flagene skal tages ind igen.

Så kan der blive tid til hygge med gæsterne. Der skal arrangeres med mad på bordet til de mange indbudte gæster. Vi var som regel 20-25 stykker – nogle gange flere. Mine forældre stod dog for det med maden.

Nogle år var det sild og pålæg, andre gange glaseret skinke og kartoffelgratin. Så min mor havde også stået længe og forberedt maden, men hjælp er jo altid godt.

fået en solid frokost, så der var kræfter til resten af turen. Fotograferet i 1961.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B10305

FROKOST TIL ALLE

Inden hesteholderne forlod matriklen, blev der lige – hvis vi ellers huskede det i travlheden – udleveret en solid madpakke til ham eller hende. De deltager jo ikke i fællesfrokosten for rytterne, da de holder hestene. Hvis det blev glemt, så var alternativet at køre en tur forbi bistroen kl. 12.00 og udlevere den til hesteholderen eller give penge til mad, så

der kunne købes noget. Rytterne fik nemlig et solidt måltid på bistroen, så de kunne klare resten af turen og måske få varmen lidt.

Fastelavnsrytterne fik oftest kaffen kl. 15.00 på Enggården, hvor de måske også tog en svingom med beboerne.

En af de unge ryttere falder af hesten ved tøndeslagningen i Ullerup. Det er svært at holde sig fast, hvis man er uvant med at ride eller med hesten. Fotograferet onsdag den 24. februar 1982. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B183 - beskåret

TØNDESLAGNING

Da jeg hjalp hos mine forældre, gjorde jeg klar til punch om formiddagen, hvor jeg gjorde klar til at gå mod Blushøj omkring kl. 15. Hos min søster var sevreringen for rytterne omkring kl. 15, så der gik vi senere mod tøndeslagningen. På med det varme tøj. Jeg havde altid punch med i en termokande, og selvfølgelig tøndestave – altid en i reserve. Så var det med at finde en god plads, helst i forreste række. Her mødtes jeg så med andre, og vi ventede utålmodigt til kl. 16.00 – mest fordi det var koldt at stå stille så længe. Nogle år var der opvisning af folkedansere i Amagerdragter.

Når optoget ankom, og det hele startede, skulle jeg aflevere tøndestokken til min mand, så han havde noget at slå til tønden med. Så var der ellers en hujen og hejen, når der blev slået til tønden. Især var det sjovt,

når de store mænd fik givet tønden nogle ordentlige slag. Nogle gange gik det galt, rytterne røg af og måtte en tur på skadestuen, men deltog som regel alligevel ved ballet om aftenen.

Et år fik min mand sin lillefinger i klemme mellem tønden og staven, fingeren brækkede. Det opdagede han dog først dagen efter, selvom vi andre sagde det med det samme til ham, men han er nu heller ikke pivet. I dag har den et lille knæk til minde om den fastelavn.

RESTEN AF RIDETUREN

Når tønden så endelig var slået ned og tøndekonge eller -dronning var hædret, drog de videre på ruten, så var det altid mere løssluppet og der var ingen, der hang i en klokkestreng. Det kunne tage lang tid de efterfølgende punchsteder, hvor rytterne kunne finde på at stille sig op på sadlen, mens de sang.

Dagens ridning skulle slutte på Beghuset med levende musik. Her på sidelinjen var der dog en del spekulationer. Hvornår kan jeg hente min mand og veninde? Skal de først en tur forbi stalden for at tjekke heste, når de var kørt i hestetransport til opstaldningsstedet? Eller vil de to ryttere slet ikke med hjem, men fortsætte direkte til ballet?

INDEN BALLET

Når vi er hjemme igen i Tømmerup, skal jeg også lige lufte hunde igen, og så kan man håbe på at fastelavnsrytteren ikke var faldet i søvn, men gået i bad. Påklædningen om aftenen er stadig ”uniform” med hvid skjorte – en ny ren og ikke stivet skjorte – og vest. Dog kan ridestøvlerne skiftes ud. Der er også traditioner for, hvad der spises en sådan fastelavnsridningsdag om aftenen. Sild, forløren skildpadde – helst hjemmelavet – og så rombudding, som nogle gange var fremstillet på den stærke rom! Dertil drikkes øl og punch.

Vi spiste som regel sammen med min veninde i deres hjem. Da hun havde små børn, fik vi i stedet en gryderet med ris. Nogle ryttere havde bestilt hindbærbrus eller rød sodavand – ikke mere punch førend til selve ballet senere, hvis de da nåede så langt.

DEN FØRSTE DANS

Så afsted til ballet som holdes på Strandhotellet, hvor de fleste ryttere sad og spyttede i en flaske øl. Der er ikke rigtig plads til mere. De venter på tøndekonge/-dronning og den første dans, en skålsang og så var ballet åbnet. Ofte skulle nogle ryttere på den igen dagen efter, enten som rytter eller hesteholder. Dermed startede det hele forfra. Hesten stod så med pynt natten over, og skulle måske bare have en ny halefletning og sløjfe. Det var smart.

Det er et imponerende syn, når fastelavnsrytterne rider i optog med Dannebrog, flotte heste og musikvogn. Det var et kæmpe arbejde at organisere det hele. Der var mange hjælpere til, som ofte blev belønnet med bøgilde senere.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B10309 - beskåret

BØFGILDE

To uger efter fastelavn afholdes det traditionelle bøfgilde, hvor vi kunne være omkring 100 mennesker. Bøfgildet blev igennem 1980'erne og 1990'erne holdt på Elisenborg, hvor festudvalget blandet andet bestod af min mand og min veninde, så vi stod ofte for skud med bordopdækning og oprydning. ”Kokken” – som i øvrigt også var en fastelavnsrytter og ikke uddannet kok – havde sørget for indkøb og tilberedning. Altid tre retter, og altid engelsk bøf med bløde løg.

Vi stod ofte i køkkenet efter middagen for at vaske op. Vi solgte øl, vin og vand gennem lugen, hvis der var kø i den opstillede bar, når festen var i gang. Dagen efter skulle der så ryddes op. Der var så altid sørget for, vi fik en bøf, inden vi gik trætte hjem. For festen sluttede aldrig før kl. 3.

Da vi ikke længere var med i festudvalget, blev festen flyttet til Strandhotellet. Hvor det nogle år var buffet, andre år tallerkenservering – altid punch inden ballet. Der var musik, som ofte var med en dj. Det varede til den lyse morgen. Jeg husker, at slagsangen i mange år var en omskrivning af *Himmelbunden*, hvor teksten blev til: Må man tage hesten med sig i himlen, når man dør.

LIDT HJÆLP

I mange år var min mand hesteholder for en anden rytter om onsdagen i Ullerup og senere også om mandagen i Store Magleby. Det første år, hvor jeg deltog i middagen – blev der festet til langt ud på aftenen med viser og sjov. Min mand var naturligvis blevet træt og var faldet i søvn i en lænestol i bryggerset. Flere var bekymrede for, om jeg kunne få ham med hjem, og de tilbød at slæbe ham ud til bilen. Nej, tak. Det er ikke noget problem, jeg vækker ham bare, svarede jeg. Hvilket jeg gjorde, og så kørte jeg ham hjem. En anden gang, hvor min mand var hesteholder om mandagen i Store Magleby, og vi deltog i middagen – det gik som regel på omgang blandt

Hesteholderne står foran hest og rytter, mens der serveres punch og synges skålsang. Tilskuerne står på sidelinjen og ser til den 3. marts 2019 kl. 15.15 foran Havfruehuset. **Foto:** Privateje - beskåret

en to til tre ryttere – vældig festligt lag. Jeg tilbød at køre to ryttere og pårørende til bal på Strandhotellet. Og H.H. valgte den nemme vej ud af bilen, rullede vinduet ned på passagersædet, og han kravlede op på taget og rullede ned via taget, så var festen ligesom i gang!

TÅRNBY STADS- OG LOKALARKIV

På hjemmesiden "lokalarkiv.taarnby.dk" kan du finde flere historier.

TÅRNBY-RUMMET, HOVEDBIBLIOTEKET

En del trykt materiale kan du finde i Tårnbyrummet på Tårnby Hovedbibliotek, Kamillevej 10. Du kan på "arkiv.dk" se de lokalhistoriske fotografier fra Tårnby.

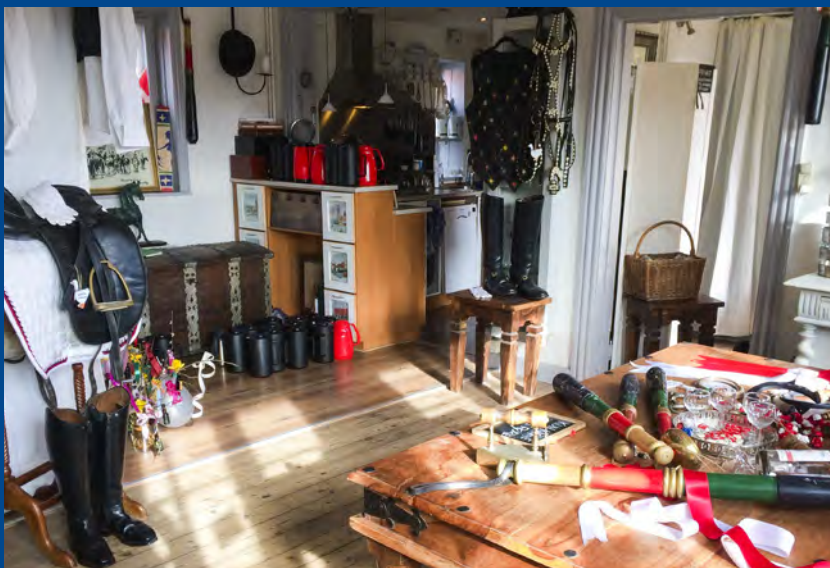
De lokalhistoriske fotografier fra Tårnby kan du se på www.arkiv.dk

MIDT PÅ AMAGER OG KASTRUP GLAS

på Kastrupgårdsamlingen, Kastrupvej 399. På "kastrupgaardsamlingen.dk" kan du se åbningstiderne.

UDSTILLINGSCENTRET VED DIGET

er åbnet med helt nye udstillinger på gården Ved Diget 26. På "lokalarkiv.taarnby.dk" kan du se åbningstiderne.

Hele stuen i huset på Kongevejen blev pyntet til fastelavn den 3. marts 2019 – det er den vigtigste tid på året for mange på Amager, når fastelavnsrytterne kommer på besøg. Der går megen forberedelse til hvad enten det er Dragør eller Ullerup, Tømmerup eller Store Magleby.

Foto: Privateje - beskåret

Vil du skrive din beretning om Tårnby?

Du kan skrive om store og små begivenheder omkring fastelavn og forberedelserne. Det kan være om hestesko, der falder af under turen, snefyldte veje, hvor musikvognen skulle være en kane, eller et fint besøg af en oplevet fastelavnsridning i Tårnby, Kastrup, Maglebylille, Tømmerup eller Ullerup.

Du kan også fortælle, hvad du ved om de billeder, du kan se i dette nummer af Glemmer Du. Skriv til arkivet på arkiv.hb@taarnby.dk og fortæl din egen historie.